

6. ledna: Slavnost Zjevení Páně

VSTUPNÍ ANTIFONA Srov. Mal 3,1; 1 Kron 29,12

Hle, přichází Vládce a Pán, má v ruku královskou moc a vládu.

Uvedení do bohoslužby A

Dnešní svátek - slavnost Zjevení Páně nám říká, že Boží království je otevřeno všem národům světa. Jeho slova mají zaznít jako slova života všem lidem. Všechny lidi mají vést k plné svobodě. My křesťané jsme si však vědomi, že často toto světlo světu spíš zatemňujeme, než roznášíme. Máme tedy zač odprošovat Pána, který se zjevuje:

Ježíši, ty jsi světlo světa, Pane, smiluj se nad námi.

Ježíši, tys naděje národů, Kriste, smiluj se nad námi.

Ježíši, ty jsi budoucností lidstva, Pane, smiluj se nad námi.

Nebo:

Světlo v temnotě, světlo v bludných zákrutách života, světlo víry v lidském tápání – to všechno jsou velké hodnoty. Nelekejme se slova Zjevení. Bůh se člověku opravdu musí zjevit, tedy dát se poznat, zazářit mu. A dělá to způsobem, který je přiměřený každé době a každé kultuře.

Uvedení do bohoslužby B

Vánoční svátky měly vždy ráz intimní rodinné slavnosti, ale příchod Krista na svět není žádná soukromá věc, to je záležitost veskrze veřejná, protože to je otázka bytí a nebytí světa. Ptejme se proto dnes, nakolik jsme Boží zjevení a jeho důležitost pochopili. Litujme své polovičatosti a nedomyšlenosti na cestě za hvězdou víry.

Nebo:

Dnes si připomínáme klanění mudrců z Východu, které vedla hvězda přes Jeruzalém do Betléma. V Jeruzalémě ztratili spolehlivé vedení hvězdy, proto se ptali na novorozeného krále židovského. Dozvěděli se pouze o proroctví, že z Betléma vyjde vládce, který bude panovat izraelskému lidu. V králi Herodovi zpráva vyvolala velmi zlé úmysly. A mudrci za městem opět uviděli hvězdu, která se pohybovala před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo Dítě, kterému přišli vzdát hold. Když spatřili Dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a klaněli se mu. Otevřeli své pokladnice a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu. Ve snu pak dostali pokyn, aby se k Herodovi nevraceli, proto se vrátili jinou cestou do své země. - To nám vypráví evangelium dnešní slavnosti. Jeho zvěst předchází proroctví Izaiáše: „Záplava velbloudů tě přikryje, dromedáři z Midjanu a Efy, přijdou všichni ze Sábý, přinesou zlato a kadidlo, rozhlásí Hospodinovu slávu.“ (Iz 60,6)

Uvedení do bohoslužby C

Radostná zvěst dnešní slavnosti Zjevení Páně zní: Veliký Bůh, který přebývá ve světle nedostupném, se stal Emanuelem, Bohem s námi. Zjevil se mudrcům a pastýřům, zjevil se všemu světu. Tento svátek má být dnem zjevení i nám v jeho Slovu, které můžeme slyšet, a v jeho Těle, které smíme přijímat. Poklekněme v duchu s mudrci a pastýři k jesličkám a volejme:

Ty jsi Syn nebeského Otce, Pane. Smiluj se nad námi!

Ty jsi světlo našeho života, Kriste. Smiluj se nad námi!

Ty jsi Král věčné slávy, Pane. Smiluj se nad námi!

Říká se Sláva na výsostech Bohu

VSTUPNÍ MODLITBA

Bože, tys přivedl mudrce, kteří šli za světlem hvězdy, k poznání tvého jednorozeného Syna; doved' i nás, kteří tě poznáváme světlem víry, k blaženému patření na tvou slávu. Skrze tvého Syna Ježíše Krista, našeho Pána, neboť on s tebou v jednotě Ducha svatého žije a kraluje po všechny věky věků. - Amen.

Uvedení do 1. čtení

První roky po návratu z babylónského zajetí nebyly vůbec nijak skvělé a zářivé, ale naopak temné a skličující. Tísnivé poměry jako chudoba, město a chrám v rozvalinách, úklady nepřátel - to vše mohlo vést k domněnce, že Boží ruka je příliš krátká ke spáse. Jeruzalém však nyní dostává ohromné zaslíbení: místo temnoty přijde světlo, místo chudoby a poníženosti Boží velebnost. Ke zbytku Izraele se připojí nejenom další Židé dosud rozptýlení ve vyhnanství, ale dokonce další národy z přímořských oblastí a z Arábie. Nebude už strádání, neboť Jeruzalém zalije bohatstvím moře. Mudrci, kteří přišli se svými dary do Betléma, jsou prvními představiteli národů, kterým zazářil Kristus jako světlo světa.

Nebo:

Jak slavnostní fanfáry na počest přicházejícího vladaře dnes zní řeč proroka Izaiáše. Ve starozákonním čtení nám hlásá, jak Bůh obnoví Sión. My v Novém zákoně vidíme naplnění tohoto proroctví v příchodu Ježíše Krista, v jeho zjevení se celému světu. Ve jménu Vykupitele zve k Božím světlům všechny, kdo trpí všelijakými temnotami života.

1. ČTENÍ *Iz 60,1-6 Hospodinova velebnost září nad tebou.*

Čtení z knihy proroka Izaiáše.

Vstaň, rozsviť se, Jeruzaléme, neboť vzešlo tvé světlo
a Hospodinova velebnost září nad tebou!

Hle, tma zahaluje zemi
a temnota národy,

nad tebou však zazáří Hospodin,
jeho velebnost se zjeví nad tebou.
Národy budou kráčet v tvém světle
a králové v tvé vycházející záři.
Rozhlédni se kolem a podívej se:
ti všichni se shromáždili, přišli k tobě.
Zdaleka přicházejí tvoji synové,
na zádech jsou přinášeny tvoje dcery.
Spatříš to a zazáříš,
radostí se zachvěje a rozšíří tvé srdce,
neboť tě zalije bohatství moře,
poklady národů přijdou k tobě.
Záplava velbloudů tě přikryje,
dromedáři z Midjanu a Efy,
přijdou všichni ze Sábý,
přinesou zlato a kadidlo,
rozhlásí Hospodinovu slávu.

Slyšeli jsme slovo Boží.

Ži 72,1-2.7-8.10-11.12-13 Odp.: srv. 11

Odp.: Budou se ti, Hospodine, - klanět všechny národy země.

Bože, svěř králi svou pravomoc, - svou spravedlnost královskému synu. -
Ať vládne tvému lidu spravedlivě, - nestranně tvým ubohým.

Odp.

V jeho dnech rozkvetne spravedlnost a hojnost pokoje, - dokud nezanikne
luna. - Bude vládnout od moře k moři, - od Řeky až do končin země.

Odp.

Králové Taršíše a ostrovů přinesou dary, - králové Arábie a Sábý zaplatí
daně. - Všichni králové se mu budou klanět, - všechny národy mu budou sloužit.

Odp.

On vysvobodí chudáka, který se dovolává pomoci, - ubožáka, jehož se
nikdo neujímá. - Smiluje se nad nuzným a chudým, - zachrání ubožákům život.

Odp.

Uvedení do 2. čtení

Svatý Pavel s údivem oznamuje, že nejenom jeden vyvolený národ, ale
všechno lidstvo, i my, jsme právoplatnými dědici Božích zaslíbení. A dnes se
nás ptá, zda myslíme i na to, že Kristus přišel nejen kvůli mně, tobě, ale i kvůli
mému, tvému, sousedu, kvůli všem těm pohanům kolem nás.

Nebo:

Co dnes čteme u svatého Pavla v listu Efezanům, to budilo údiv jeho současníků a je dodnes většinou lidstva nepochopené: Že totiž v Ježíši Kristu se všichni lidé stávají bratry a sestrami. V Kristu jsou zbořeny bariéry, které jsou mezi židy a pohany, i mezi jednotlivými pohanskými národy navzájem. Tato jednota, která v prapočátcích lidstva nebyla dosažena pouhým lidským úsilím, je nyní dosažitelná v Kristu, je darem od Boha. Tento dar je zároveň tajemstvím, které lze objevit jenom skrze osvětlení Duchem, tedy opět Boží milostí!

Nebo:

Již ve Starém zákoně nacházíme proroctví o spáse pro všechny národy, avšak tyto výroky zůstaly určitým způsobem temné, dokud Kristus neodkryl plně jejich tajemství. V něm se také pohané mohou chopit milosti blízkého společenství s Bohem i s izraelským národem. V Ježíši Kristu jsou zbořeny bariéry, které jsou mezi židy a pohany i mezi jednotlivými pohanskými národy! Jednota mezi národy, která v prapočátcích lidstva nebyla dosažena pouhým lidským úsilím, je nyní dosažitelná v Kristu. Tato jednota je darem od Boha. Tento dar je zároveň tajemstvím, které lze objevit jenom skrze osvětlení Duchem, tedy opět Boží milostí.

2. ČTENÍ Ef 3,2-3a.5-6 *Nyní bylo oznámeno, že také pohané mají stejná dědická práva.*

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efezanům.

Bratři a sestry!

Slyšeli jste, že Bůh mě pověřil pracovat pro vás na díle milosti. Ve zjevení mi totiž bylo oznámeno to tajemství.

V dřívějších dobách to lidé tak nevěděli, ale nyní to bylo odhaleno z osvětlení Ducha jeho svatým apoštolům a kazatelům mluvícím pod vlivem vnuknutí: že totiž také pohané mají stejná dědická práva, že jsou údy téhož těla a že stejně i jim platí ona zaslíbení skrze Ježíše Krista, když uvěří kázání evangelia.

Slyšeli jsme slovo Boží.

ZPĚV PŘED EVANGELIEM Mt 2,2

Aleluja. Viděli jsme jeho hvězdu na východě –
a přišli jsme se poklonit Pánu. Aleluja.

Uvedení do 3. čtení

Evangelium nám dnes vypravuje, jak kdekdo o Mesiáši ví: kněží v chrámě, dvorští právníci, a jak ho kdekdo hledá: Herodové, policie, vojsko, ale jak ho nacházejí jen ti, co jdou cestou věřícího srdce jako pastýři, nebo cestou věřícího rozumu jako mudrci. Poslouchejme to vyprávění a překládejme si je v duchu do

dnešní situace. Kdo patří k Božímu lidu, o tom nerozhoduje rasa, původ, národnost, ba ani hříšná minulost, ale jediné jen víra. Víra tak živá a opravdová, že se stává vůdčí hvězdou života.

Nebo:

Také vyprávění evangelia hlásá, že v Kristu padají rozdíly mezi národy a rasami. Ježíš je tu, aby zachránil všechny. Názvem mudrci se na východě označovali hvězdopřevodci. Tito mudrci byli přivedeni ke Kristu hvězdou, která byla symbolem Mesiáše. Vedle Božího znamení hvězdy je pak další průvodec k nalezení Krista: Písmo, které svědčí o narození Mesiáše v Betlémě. Mudrci, představující pohanské národy, jsou vedle pastýřů dalšími svědky narozeného Mesiáše, který je spasitelem nejen židů, ale i pohanů.

Nebo:

Názvem mudrci se na východě označovali hvězdopřevodci a právě tito mudrci jsou přivedeni ke Kristu hvězdou, která byla symbolem Mesiáše podle proroctví: „Vyjde hvězda z Jakuba, povstane žezlo z Izraele.“ Vedle Božího znamení hvězdy je pak ještě další průvodec k nalezení Krista: Písmo svaté, které svědčí o narození Mesiáše v Betlémě. Klanění a dary jsou tichým a zároveň jistě výmluvným svědectvím, že toto dítě je mesiášským králem. Mudrci, kteří představují pohanské národy, jsou vedle pastýřů dalšími svědky narozeného Mesiáše, který je spasitelem nejen židů, ale i pohanů.

EVANGELIUM Mt 2,1-12 *Přišli jsme od východu poklonit se králi.*

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Když se Ježíš narodil v Betlémě v Judsku za času krále Heroda, přišli do Jeruzaléma mudrci od východu a ptali se: „Kde je ten narozený židovský král? Uviděli jsme jeho hvězdu na východě, a proto jsme se mu přišli poklonit.“

Když to uslyšel král Herodes, ulekl se a s ním celý Jeruzalém. Svolal všechny velekněze a učitele Zákona z lidu a vyptával se jich, kde se má Mesiáš narodit.

Řekli mu: „V Betlémě v Judsku, neboť tak je psáno u proroka: ‚A ty, Betléme v judské zemi, nejsi vůbec nejmenší mezi judskými předními městy, protože z tebe vyjde vládce, který bude panovat mému izraelskému lidu.‘“

Tedy si Herodes tajně zavolal mudrce a zevrubně se jich vyptal na dobu, kdy se ta hvězda objevila, poslal je do Betléma a řekl: „Jděte a důkladně se na to dítě vyptejte. Až ho najdete, oznamte mi to, abych se mu i já přišel poklonit.“ Když krále vyslechli, vydali se na cestu.

A hle - hvězda, kterou viděli na východě, šla před nimi, až se zastavila nad místem, kde bylo dítě. Jakmile uviděli hvězdu, zaradovali se nevýslovnou radostí. Vstoupili do domu a spatřili dítě s jeho matkou Marií, padli na zem a

klaněli se mu. Otevřeli své pokladnice a obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.

Ve snu dostali pokyn, aby se k Herodovi už nevraceli, proto se vrátili do své země jinou cestou.

Slyšeli jsme slovo Boží.

NAJÍT SVÉHO VYKUPITELE

Co to dnes slaví křesťané po celém světě? Slavnost Zjevení Páně - památku, že před dvěma tisíciletími vstoupil Bůh do lidských dějin, tak byste mně asi odpověděli. Ale dnešní svátek, tak jako všechny svátky Církve, to je něco víc než vzpomínková slavnost na dávnou událost: Boží Zjevení, to je událost, která stále trvá! Dnes se má zjevit Boží sláva i nám, dnes i my máme hledat a najít svého Krále, jako jej tehdy hledali a našli mudrci.

Co se při dnešní slavnosti má dít, vyjadřuje pěkně dětská tříkrálová koleda: „Jak mudrci v dávný čas, klaním se ti, Jezu, zas. Nemám vzácných pokladů, srdce dám ti v náhradu.“ Najít svého Vykupitele, to je úkol pro každého člověka, to je úkol pro lidstvo jako celek. A ono je to skutečně tak, že každý člověk po celý život hledá. Jenže každý jinak a proto ne každý nalezne.

Rakouský malíř Josef Führich namaloval zvláštní betlém, kde jsou všichni hledači pohromadě: Jsou tam pastýři a mudrci, je tam i Herodes a Jidáš, také hledači. Především pastýři - těch je tam nejvíc: muži, ženy, mládež, děti. Prostí lidé, obyčejní. Žádní filozofové, a přece ti nalézali Ježíše ve všech dobách, uvěřili v něj pevně a bez problémů a po celý život šli za světlem víry. Mezi ně patří naše zbožné maminky a babičky, naši dědové, lidé věřící srdcem. Patříme mezi ně i my? Potom mudrci - lidé vědy, filozofie a teologie. Einsteinové, Newtonové, Edisonové, Weizsackerové, Mrázkové, kterým jejich hluboký vhled do tajů hmoty, vesmíru a života byl světlem k víře a k obdivu moudrosti Stvořitele. To je cesta rozumu, vědecká cesta k poznání všeho jsoucna.

Třetí skupinu těch, kteří hledají Ježíše, vede Herodes. Za ním jdou jemu podobní: Herodové, kteří znovu a znovu vymýšlejí plány, jak zabít Ježíše, jak vyhubit křesťanství. V betlémě každého století najdete takové Herody. A poslední skupinu těch, kdo hledají Ježíše, vede lidskými generacemi Jidáš. Nemusím vám ukazovat prstem, kdo jsou ti Jidáši. Znáte je, jsou dobře k rozeznání: Co mi dáte a já vám zradím, koho chcete.

Jak veliký chvost za kometou, tak táhnou davy za Ježíšem. Pastýři a mudrci, vyznavači a obdivovatelé, Herodové zhoubcí a Jidáši zrádci. Také letos slavíme Zjevení Páně, také dnes hvězda svítí nad betlémem. V které skupině ses, bratře, sestro, našel, našla, poznal, poznala? Kam se zařadíš? Nabídněte dnes Dítěti Ježíši s mudrci zlato své lásky, kadidlo své vroucí modlitby, myrhu svých životních hořkostí a trampot. Zkusme dnes při proměňování zas jednou povědět

s vroucností dítěte tu modlitbičku moudrých a dětí: „Jak mudrci v dávný čas, klaním se ti, Jezu, zas. Vzácných nemám pokladů, srdce dám ti v náhradu.“

BŮH SE ZJEVUJE I SKRÝVÁ

Chesterton napsal o smyslu vánoc zajímavou knihu: „Nesmrtelný člověk.“ První část má název: Člověk v jeskyni. - Druhá část se jmenuje: Bůh v jeskyni. První jeskyně je Altamira: Pravěký člověk maluje obrazy zvířat. Druhá jeskyně je betlémská: Bůh z člověka zvířecího dělá člověka lidského. Betlém nejen smířil, ale i vyřešil všechny rozpory v člověku a kolem něj. V pravěkých jeskyních začínají pralidé pout', jejichž zastaveními jsou mýty, pohádky, umění a věda. Začínají hledat kámen mudrců, elixír života, Krásu, Poznání. Máchovo: „Daleká cesta, marné volání“, platilo o této cestě.

Do temnot tohoto hledání zazářilo světlo: Oslní pastýře, ukazuje cestu králům. Pastýři nacházejí svého pastýře, králové svého krále, člověk sama sebe. O čem člověk jen snil, stává se tělem. Radostná zvěst je tak radostná, že se podobá pohádce, s tím rozdílem, že je to skutečnost. Ovšem: Jedněm se to zdá příliš krásné, aby to mohlo být pravdivé. Druhým se to zdá být příliš prosté, aby to mohlo být pravdivé. A tak většina lidí se sice ráda oddává kouzlu vánoc, ale spíš jen jako snu, jakési narkóze.

Jen pastýři a mudrci dovedou přijmout veliký dar. Pastýři symbolizují prvek citový, cestu srdce. Je to cesta umělců a prostých lidí - našich maminek a babiček. Mudrci reprezentují u jeslí lidí rozumové. Ti to mají těžší. Musí se vydat na dalekou cestu hledání, překonat nebezpečné nástrahy, položit k nohám Dítěte své bohatství a pak teprve najdou a poznají. Velký Boží dar, který v sobě nese smíření rozporů, ten se tu v jeslích nejen zjevuje, ale také skrývá z důvodů podobných těm v pohádkách, kdy princ se stává zahradníkem a princezna kuchařkou. Ježíš se zjevuje, ale i skrývá jak v jeslích, tak na kříži. Nechce totiž, aby ho někdo přijal ze zjištění nebo strachu, chce být přijat jen z lásky.

A proto Bůh, když vstupuje do světa, odkládá své bohatství, svou moc i slávu a ponechává si jen jedno, lásku skrytou v chudobě a pokoře. Přichází z nezměrné lásky. Ale poznat a pochopit to, dokáže jen ten, v jehož srdci se ozvěnou zrodí také láska, protože jen láska lásku ocení.

A v takové chvíli pak člověk u jesliček nejen slyší, ale hluboko v sobě procítí a prožije ono nevýslovné, co je sláva na výsostech a pokoj lidem dobré vůle. Jako Popelka s úctou zdvihla a pečlivě uschovala oříšek, který její pyšné sestry odhodily, a našla v něm začátek svého štěstí, pojd' i ty, a poklekni u jeslí: Pojd' me, klaňme se jemu!

BŮH SE CHCE ZJEVIT SKRZE NÁS

Bůh chce, aby ho člověk poznal. Patří to k základním lidským vlastnostem, že člověk se rád pochlubí svou prací: Podpisuje se na to, co udělal, dává si své

objevy patentovat. Na díle mnoha geniálních malířů však podpis chybí. Říkali prý, že jejich podpisem je každý tah štětcem. Bůh Stvořitel je také takový geniální umělec. Jeho dílo - náš vesmír, náš svět tu stojí ve své složitosti a tajuplnosti tak obrovitý, že člověku už nestačí představivost, aby si představil autora, tajuplného Stvořitele. A tak se Bůh lidem zjevuje, aby ho mohli poznat, milovat a poslouchat. To Boží zjevení světu je předmětem našeho dnešního svátku. Jak se Bůh zjevuje? Ne ve svých nadlidských, nad kosmických rozměrech - tak bychom ho my lidé nemohli pochopit. Přichází do lidského světa jako lidské dítě.

Jak se lidé vůči tomuto Božímu vstupu do světa chovají? Představitelem jedněch je Herodes. Herodové neuvažují jinak než mocensky: Bojí se Božích požadavků a příkázání, bojí se o svou moc, bojí se konkurence. Proto se zjevení polekají a ze strachu sahají k násilí. Násilím chtějí znemožnit Boží zjevení sobě a světu. Druhou skupinou těch, kteří zklamali tvář v tvář zjevení Boha ve světě, byli kupodivu kněží a odborníci na náboženské vědy. Znají sice odbornou literaturu, poslouží přesnou informací, ale pro sebe z toho nevyvodí důsledky žádné - do Betléma nejdou. To jsou předchůdci těch, kteří křesťanství sice hlásají, ale podle něho nežijí. Až třetí, mudrci a pastýři, nezklamou. Nejsou sice odborníci na židovské náboženské otázky, ale co uvidí, uslyší a poznají, za tím jdou věrně. Rozumíte poselství dnešního svátku? Náš svět, my křesťané, my všichni jsme ve stejném nebezpečí, jako jeruzalémští kněží: Vykupitele známe, ale za ním nejdeme, podle něj nežijeme.

Zjevení Páně, to není jen jedna událost kdysi v dějinách. Bůh se chce zjevovat světu stále skrze ty, co v něj uvěřili. Hvězdou pohanů máme být my. Tak sviť světlo vaše před lidmi, ať vidí váš dobrý život a velebí Boha - tak nám ten úkol narýsoval Pán Ježíš. Děláme to tak? Přišli za knězem snoubenci. Ženich katolík, ona bez vyznání. Chtějí se brát a ona se chce stát katoličkou. „Víte už něco o křesťanství?“ ptá se kněz. „Pane faráři, já mám ráda tuhle Jirku a on je fajn, tak si myslím, že i jeho náboženství je dobrá věc. Ale jinak o náboženství nevím nic, neměla jsem dosud příležitost.“ „A jak dlouho spolu chodíte?“ ptá se kněz. „Dva roky.“ Jirka pochopil tu otázku jako výčitku a tak se bránil: „Víte, pane faráři, my jsme se o to několikrát pokoušeli, mluvit o náboženství. Míla se mě často sama na ledacos ptala. Ale já jsem jí uměl povědět jenom takové věty, co znám z katechizmu, a to pro ni bylo nesrozumitelné. Já jí to neumím vysvětlit, aby tomu porozuměla.“

Ten Jirka dovedl zjevit své dívce krásu křesťanství svým chováním, ale ne slovy, kterým by dnešní mladý člověk rozuměl. Bída dnešního světa je právě v tom, že většina dnešních křesťanů nedovede svou víru srozumitelně ukázat ani chováním, ani vysvětlením. My věřící máme odbornou náboženskou řeč, která je nezasvěcenci málo srozumitelná. Kolik je tam slov a vět, které v běžném životě neuslyšíte. A když někdo vstoupí do našeho kostela při bohoslužbě, je mu stejně nesrozumitelná i naše liturgie, naše bohoslužba.

Mluvit o své víře tak prostě a srozumitelně, jak prostě a srozumitelně mluvil ke svým současníkům Pán Ježíš, tomu se budeme muset ještě nějaký čas učit. Ale jedno už můžeme hned a teď: Jako ten Jirka pěkně žít před lidmi a s lidmi, aby se v naší dobrotě ukazovala Boží dobrota, v naší vlídnosti Boží vlídnost. Silnější může pomoci slabšímu, ale i slabší může podepřít silného. Každý člověk má své zlé chvíle a únavy, své slabé chvílky. Tak jdeme a podpíráme jeden druhého. Všichni jsme potřební pomoci. Všichni potřebují naši pomoci. Skrze nás se může zjevovat Boží dobrota. Ať tedy nemáme vinu, že někdo z lidí kolem nás musel říci: „Neměl jsem žádnou příležitost poznat křesťanství.“ Jak si to dnes zapamatujeme? Bůh se chce zjevit světu i skrze mne.

HVĚZDNÁ HODINA LIDSTVA

Znamením dnešního svátku je hvězda. Hvězda jako Boží znamení mimořádné chvíle, mimořádného zjevení. Stefan Zweig napsal slavnou knihu „Hvězdné hodiny lidstva.“ Vypočítává se tam dvanáct takových hvězdných událostí, které daly vývoji lidstva nový směr. Počítá mezi ně užívání ohně, vynález písma, objevení Ameriky a stanutí člověka na Měsíci. Největší hvězdnou hodinou lidstva je nepochybně narození Ježíše Krista. Byla to událost sama o sobě nenápadná, bylo možné ji přehlédnout, nedbat na ni. A mnozí tak učinili. Ale lidé dobrého srdce jako tehdy pastýři Boží znamení nepřehlédli. Lidé moudré hlavy jako mudrci to Boží znamení pochopili. Ti pochopili, čím narození hvězda zjevuje. Svědčí o tom jejich dary: Zlato značí bohatství krále, říká se tím tedy: Kristus je král. Kadidlo doprovází modlitbu k Bohu. Říká se tím darem: Kristus je Syn Boží. Myrha je smola z orientálních borovic balzí. Tou balzovou smolou, balzámem, se balzamovala těla. Značí se tím: Kristus je smrtelný Syn člověka.

Těmito dary zlata, kadidla a myrhy se tedy vyjadřuje to nejdůležitější o této hvězdné hodině lidstva. To dítě Ježíš, co se tu narodilo, to je náš Král, to je Boží Syn, to je Syn člověka, člověk. Takhle dával Bůh znamení mudrcům a pastýřům. Ti je uviděli a šli za ním. Dává Bůh znamení i nám, dnešním lidem? Nastávají hvězdné hodiny i dnes, i pro nás? Copak o to, Bůh nám znamení dává. Jde jen o to, zda my je vidíme a zda za nimi jdeme. Některá Boží znamení vypadají docela všedně a obyčejně: Že jsem se narodil s těmi a těmi vlohami. Že mám nadání k tomu a tomu. Že jsem se dnes ráno probudil živý a zdravý. Přijímám to vděčně, jako Boží obdarování?

Bůh nám dává znamení i skrze lidi kolem nás. Skrze lidi, kteří nás potřebují. Skrze lidi, které my potřebujeme. Skrze lidi, kteří nás kritizují. Bůh nám dává znamení naším svědomím, abychom dokázali své chyby uvidět, litovat jich a tak se z nich vyléčit. Bůh nám dává znamení skrz naše neúspěchy, skrze naše nemoci. Abychom uviděli hranice našich schopností a možností. Bůh nám dává znamení skrze hodné lidi, se kterými se setkáme. Skrze úspěchy a radostné události. Každá nedělní bohoslužba je nám znamením blízkosti Ježíše

Krista. Božích znamení dostáváme dost, jen je uvidět, jen za nimi jít. Ale my také máme být znamením, vůdčí hvězdou, lidem kolem sebe. Je to dobrý, radostný, bohatý život ve světle Boží hvězdy. Pojd'me teď za ní k Ježíši v oltární svátosti.

JÍT ZA HVĚZDOU

Moc námahy bylo už vynaloženo na vypátrání, co to bylo za hvězdu, která povzbudila mudrce, aby se za ní vydali z domova. Musel to být zjev zcela mimořádný. Malíři ji malují jako kometu a ta se také vznáší nad našimi betlémy doma i v kostele. Tedy kometa? Hvězdáři spočítali, že v čase narození Páně došlo na obloze k mimořádnému zjevu: dvě největší planety Jupiter a Saturn se k sobě z pohledu ze země těsně přiblížily a vytvořily zářivou dvojhvězdu. Byl to tedy tento jev, co tenkrát vzrušil učence? Jenže v evangeliu se mluví o jedné hvězdě, ne o dvou. Ještě že tahle otázka, co to bylo za zjev, není pro nás důležitá. Důležitější otázka je, co to bylo za lidi, o kterých se tu vypravuje.

Jedni uvidí zvláštní úkaz, světlo, a vydají se na cestu za tím světlem. Ptají se, hledají. Chtějí se poklonit novorozenému Králi, kterého jim hvězda ohlašovala. Nedají se zmýlit ani tím, že místo v královském paláci nalézají Dítě ve chlévě, v jeskyni. Našli toho, kterého hledali, obdarovali ho královskými dary, poklonili se mu. Jsou tu i druzí, kteří věděli o narození Krále Mesiáše. Učenci v Jeruzalémě dovedli mudrcům z Východu přesně odpovědět, ale sami zůstali sedět doma. Jejich vědění jim nebylo k ničemu. Moudré a poučné je tohle vyprávění o těch králích. A o dvou cestách, z nichž si každý člověk pro sebe volí.

Jedna je cesta našich mudrců, cesta všech hledačů. To jsme ti z nás, kteří se o všechno kolem sebe zajímají. Ptají se po smyslu dění a událostí. A ověřují si svůj názor hlasem Písma svatého, aby se ve svém hledání nezmýlili. Druhá cesta je používaná častěji. Jako učenci v Jeruzalémě si i dnes mnozí lidé myslí, že oni všechno znají, všechno nejlíp vědí. Proto na nic nejsou zvědaví, o nic se nezajímají. Jejich vědění je mrtvé. Kterou cestou jdeš ty? I o tvůj a můj život se tu jedná. I naše životní osudy jsou osudy našeho hledání Božího světla, naší cesty nebo necesty k nalezení Krále králů. Nenechejme v sobě usnout zvědavost, zvědavost po stále novém, hlubším poznání, abychom i my, jako Mudrci, došli velké radosti, že jsme našli toho, který je Světlem světa.

HVĚZDA UKAZUJE CESTU

Vyprávění dnešního evangelia má mimořádnou dramatickosti: Čtyři králové se tu střetávají. Tři opouštějí společné své království a vydávají se dychtivě za hvězdou nových poznatků, ten čtvrtý král, Herodes, nestojí o žádné nové poznatky, ten má jen jedinou starost: jak si udržet svou královskou moc, své panování nad lidmi. Zatímco králové z východu padají na kolena před Dítětem

poslaným Bohem a vracejí se domů jinou cestou, král Herodes a jeho dvořani usilují ze všech sil, aby vše zůstalo při starém - i za cenu násilí a vražd. Co znamená tato událost pro nás?

Někteří se snažili spočítat, která to hvězda tenkrát vybuchla a stala se novou či supernovou, ale to je omyl. Svatý Matouš tenkrát ještě o novách a supernovách nic nevěděl. Někteří vynaložili mnoho úsilí na historické zkoumání, z kterých zemí ti tři králové přišli, co to bylo za mudrce, ale ani v tom není podstata Matoušova vyprávění. Podstatná otázka pro každého z nás osobně je, za jakou životní hvězdou jdu já? Před kým nebo před čím padám na kolena já? Hvězdy stálice byly pro tehdejší orientální národy jistou orientací za noci. Kompasy v té době neměli. Podle oblohy došli nebo dopluli správně k cíli. Věděli, že kromě stálic, hvězd zůstávajících stále na svém místě, jsou i hvězdy nestálé, které se různě pohybují a k cíli nedovedou.

Svatý Matouš nás tedy dnes nabádá, abychom šli za hvězdou stálicí, za Ježíšem Kristem. Jen ten nás bezpečně povede životem, ne chvilkové bludičky, které zasvítí a zhasnou. Ať tedy v letošním roce dokážeme ve všech situacích, na všech rozcestích života orientovat se podle hvězdy víry, podle Ježíše Krista a jeho evangelia.

VŠE JE JEŠTĚ PŘED NÁMI

„Tak už jsou zase svátky za námi,“ říkáme si na setkání v tyto dny. A vy, děti, se mezi sebou také ptáte: „Máte už uklizený stromeček?“ Ozdobné koule a řetězy, všechnu tu vánoční krásu sklízíme do krabic. Vánoce jsou za námi. Ale proč tedy dnes Církev slaví vánoční svátek ještě jakoby jednou? Proč nás dnes podruhé vede před jesličky? To nemá být jen na rozloučenou s vánocemi, které jsou už za námi, to má být připomínka, že vše, co vánoce ohlásily, je teprve před námi! Že to světlo, které vzešlo pastýřům a mudrcům, že už nikdy nezhasne. Betlémská hvězda svítí a bude svítit lidstvu dál. Výzva k veliké radosti, zjevení Boží velikosti a slávy, to zůstane ve světě trvalou skutečností. Každému člověku, každé generaci, věřícím i nevěřícím, bude už svítit světlo Zjevení Páně. Bude je zvát, aby i oni se vydali za hvězdou víry do království lásky a pokoje Božích dětí.

Jak svítí dnes nám? Mnoha způsoby, i tam, kde bychom se nenadáli. To je téma svátku Zjevení Páně, o tom mám dnes kázat: o stálém zjevování Boží síly, lásky a dobroty celému světu. O tom, jak celá příroda je trvalým zjevením Boží síly a tvůrčí moudrosti. Jesličky k tomu jen dosvědčují, že sám Bůh se vydal na cestu vstříc člověku. Takové pochopení dnešního svátku Zjevení Páně má pro nás i své důsledky! Jestliže Bůh se vydal vstříc člověku, aby ho hledal, tu je na člověku, aby se také vydal na cestu, aby také vyšel Bohu vstříc, aby ho také hledal. Neboť jen ten člověk, který se nechá od Boha nalézt, který se nechá osvobodit od svých úzkostí, nejistot a bázní, jen ten bude naplněn Boží slávou. Proto má dnešní svátek právem dvě jména: Zjevení Páně a svatých Tří králů:

První jméno jedná o tom, co dělá Bůh, druhé, co dělá člověk. Bůh vyslal svou energii, své světlo, svou hvězdu, a ti mudrci světlo přijali, vydali se na cestu.

Nepomohlo by nám tedy nic, kdybychom jen okouzleně hleděli u jesliček na Jezulátko a zůstali na místě, kde jsme, nebo jen sestoupili do minulosti svého dětství. Kristus našeho setkání je před námi! Tvůj život je před tebou bez ohledu na to, kolik máš let podle občanského průkazu! Křesťanství je náboženství budoucnosti. Křesťan je člověk, který teprve jde k plnému životu. Tahle stvořitelská živá mentální energie, která nám dala bytí, která nás vedla, která nás volá, abychom vykročili k novému zítřku, do nového roku, do nových roků a nových životů v Bohu, to je dech, to je ovzduší Božích dětí, nás křesťanů, duchovních lidí. A nevykládejme si toto zaměření na budoucnost jen jako odkaz kamsi za smrt, na onen svět, do záhrobí! Hvězda mudrců je tu, zde a dnes! Boží zářivá mentální energie je tu pro náš dnešek i zítřek, pro tento náš život. Nemusíme chodit v temnotách, ve strachu a nejistotách. Nemusíme se ničeho bát. Žijme si a důvěřujme v Boží lásku, žijme si a nesme tu Boží lásku dál. Povstaňme tedy k prvnímu vykročení vstříc Božímu světlu a volejme mu vstříc:

O HVĚZDĚ A KRÁLÍCH

Hvězda oznámená v proroctví byla signálem pro ty, kterým neušlo znamení doby. Vzdělaní astronomové dnes říkají, že betlémská hvězda nebyla kometou, ale ve skutečnosti byla vzácnou trojnásobnou konjunkcí Jupitera se Saturnem v souhvězdí Ryb. K ní prý došlo 7 let před naším letopočtem. K chybě sedmi let v letopočtu došlo prý při dodatečné úpravě kalendáře ve třetím století, takže konjunkce vychází na dobu narození Krista. Jedním z astronomů, kteří se úkazem zabývali byl i Jan Kepler, který působil v Praze roku 1600. Ten zdůrazňoval významnou světelnost této konjunkce i vysokou úroveň hvězdářů před začátkem našeho letopočtu, kterou dokazují i archeologické nálezy. Za pozornost stojí, že Jupiter byl označen jako hvězda Boha, Saturn hvězdou Židů a první křesťané měli za symbol Ryby. A už se začínají rýsovat znamení, která se všeobecným očekáváním a s přispěním zvláštní Boží milosti, oslovila tři vznešené mudrce z Persie, z Arábie a Sáby.

Jejich příchod předpovídal David a před ním Balaam. Na tyto vznešené mudrce či krále působila ještě zvláštním způsobem Boží milost. Sestra Marie od Ježíše ve své církevně schválené knize „Mystické město Boží“ při popisech zjevení hovoří o aktivním zapojení andělů, skrze které ve snu byla králům sdělena tajemství vtělení a narození Krista, našeho Vykupitele. Králové byli zběhlí v přírodních vědách i sečtělí v Písmu Božího lidu. Byli šlechtného a velkomyslného smýšlení, prosti hrabivosti a lakoty. Jejich území spolu sousedila a jako přátelé si vzájemně sdělovali své vědomosti a v důležitých záležitostech se spolu radili. Jednou věcí bylo znamení konjunkce na obloze a druhou hvězda vedoucí Tři krále, jejíž neobyčejný třpyt se ve dne mísil s leskem slunce. Zprvu tuto hvězdu každý viděl z jiné strany a když šli za ní, tak se sešli. Podporovali se

ve svých plánech, ve víře a ve zbožnosti. Hvězda v cíli jejich cesty se proměnila v záři kolem Božího Dítěte.

Anna Kateřina Emmerichová vypráví také své zjevení a uvádí další doplňující informace zaznamenané básníkem Klementem. Dva ze tří králů sledovali souhvězdí z věže, která sloužila jako hvězdárna a byla postavena na jednom návrší. Nebyla to hvězda, ve které spatřovali obrazy, bylo to více hvězd v jednom obrazci, určitě souhvězdí. Šlo o obrazy týkající se Panny Marie a Krista. Tytéž obrazy v té době sledoval i třetí z králů ve své zemi. Zřejmě Boží zjevení v konjunkci. U těchto popisů jsou uvedena i původní jména Tří králů: Mensor = hnědavý, pokřtěn byl prý svatým Tomášem a dostal jméno Leandr; Chaldecjec Snědý se křtem touhy; a Theokeno, který při křtu svatým apoštolem Tomášem dostal jméno Leo.

Jejich známá jména jim byla dána dodatečně pro jejich významovou přiléhavost. Kašpar znamená: „přichází s láskou“; Melichar = „potuluje se kolem a přichází s lichocením či něžně se přibližuje“; Baltazar zase „přikládá ruku k dílu celou svou vůlí a hbitě svou vůlí přijímá vůli Boží“. V téže knize se také mluví o datování ve smyslu posunu kalendáře, takže narození Páně mělo nastat asi o 7 let dříve než vychází začátek našeho letopočtu. Nejstarší záznam jejich dalších dnes známých jmen pochází z 12. století od pařížského kancléře Petra. Jejich ostatky se přispěním svaté Heleny dostaly z Persie do Cařihradu a ve 12. století putovaly do Milána a za Bedřicha Barbarossy byly přeneseny do Kolína nad Rýnem, kde se uctívají od roku 1164.

Co pro mne znamená slavnost Zjevení Páně a připomínka svatých Tří králů? Mocní a učení vzdělanci se nachází u Kristových jeslí. Klanějí se mu prostí i ti, co vládnou, pokud jejich srdce není zatíženo věcmi, které brání v poznávání Boha. Poznávají jej ti, kdo mu otevírají svá srdce. Hlavní svědectví svatých Tří králů je v jejich hluboké a obětavé víře, pro kterou se stali prvními zvěstovateli narození Božího Syna, našeho Vykupitele ze hříchů. Z Písma svatého a z mystických zážitků věděli předem o něm tolik, že je to vedlo k volbě darů: zlata, kadidla a myrhy, které představují i symbolické vyznání: královskou důstojnost, božskou přirozenost a úděl lidské přirozenosti.

Duch povolává i dnes lidi, kteří neustrnuli a jsou schopni poznávat znamení doby, kteří se nedají ničím zastrašit a nehledají nic než pravdu. Takoví byli mudrci, kteří se ptali politika, ale marně, neboť mocní jako Herodes se bojí pravdy. Cizinci však pravdu našli a poklonili se Dítěti na klíně jeho svaté Matky. Poznali v něm Tvůrce pokoje světa. K němu je dovedla hvězda, kterou následovali navzdory všem překážkám. Ale hvězda září stále znovu. Zda je to skutečná hvězda, nebo hvězdná hodina lidstva, zda burcuje svědomí, nebo touhu národů po pokoji, to není rozhodující. Je však třeba porozumět znamení doby a podle nich jednat.

Říká se vyznání víry.

Přímluvy

Pán Ježíš žil na světě velmi krátce. Jen jediné generaci lidí, jen jedné malé zemi osobně zjevil slávu Boha Otce. Poprosme jej:

Ať křesťané pochopí, že mají zjevovat světu ve své generaci dobrotu a lásku Boží.

Ať se naučíme chápat věci víry bez komplikací, v biblické prostotě, a tak je také předávat dál.

Ať jsme svědky víry svým chováním, celou svou osobností.

Abychom nepropadali malomyslnosti, ale uchovali si po celý život optimismus a ideály mládí.

Dej, aby stále noví mladí křesťané odpovídali na tvé volání ke kněžskému a řeholnímu životu.

Bože, dej, abychom měli otevřené srdce a vnímavé oko pro lidi, které kolem sebe potkáváme. Ať umíme být vyslanci tvé lásky v dnešním světě po vzoru Ježíše Krista, tvého Syna a našeho Pána. - Amen.

Nebo:

Modleme se za nás za všechny a za celý svět, neboť Bůh je věrný a chce, aby všichni lidé byli spaseni. Volejme:

Za ty, kdo uvěřili a uznali Ježíše Krista za svého Pána: dej, ať jsou ve víře pevní.

Za lidi všech národů: buď jim milostiv, zjev se jim, ukaž jim své světlo, aby všichni vedeni Duchem svatým poznali tebe, nebeského Otce, i tvého Syna Ježíše Krista.

Za ty, kdo vládnou: dej, ať se podřídí tobě, svrchovanému králi, aby jejich vláda byla pokojná a přinesla světu mír.

Za všechny trpící a nešťastné: dej jim sílu, vysvobod' je ze všeho, co je tíží, buď ty sám jejich úlevou a útěchou.

Za naše společenství: dej, ať žijeme a klaníme se ti v duchu a v pravdě.

Neboť ty jsi náš Pán a Král; a my ti předkládáme své modlitby skrze tvého Syna, Ježíše Krista. Skrze něho ti vzdáváme čest a slávu v Duchu svatém nyní i vždycky i na věky věků. - Amen.

MODLITBA NAD DARY

Prosíme tě, Bože, pohled' na dary své Církvě: nepřinášíme ti zlato, kadidlo a myrhu, ale máme účast na oběti tvého Syna a on sám se nám dává za pokrm. Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

PREFACE O ZJEVENÍ PÁNĚ

V Kristu se zjevila spása celému světu

V: Pán s vámi.

O: I s tebou.

V: Vzhůru srdce.

O: Máme je u Pána.

V: Vzdávejme díky Bohu, našemu Otci.

O: Je to důstojné a spravedlivé.

Vpravdě je důstojné a spravedlivé, dobré a spasitelné, svatý Otče, všemohoucí, věčný Bože, abychom ti vždycky a všude vzdávali díky, skrze našeho Pána, Ježíše Krista. Neboť v něm se celému světu zjevila spása: v něm se tvé věčné Slovo stalo smrtelným člověkem, aby všechny národy vyvedlo z temnoty smrti do světla tvé nesmrtelnosti. A proto ti děkujeme a s celým vesmírem a všemi nebeskými zástupy hlásáme tvé veliké skutky a voláme:

Svatý, svatý, svatý...

ANTIFONA K PŘIJÍMÁNÍ Srov. Mt 2,2

Uviděli jsme jeho hvězdu na východě, a proto jsme přišli s dary poklonit se Pánu.

MODLITBA PO PŘIJÍMÁNÍ

Prosíme tě, Bože, vždy a všude nás veď svým nebeským světlem, a když jsi nás pozval k účasti na slávě svého Syna, dej, ať ho vírou poznáváme a s láskou přijímáme. Neboť on s tebou žije a kraluje na věky věků. - Amen.

K ZAMYŠLENÍ

Krásné a stručné vyprávění o mudrcích jistě není cestovatelskou historkou. Můžeme v něm však vidět velikost a spolehlivost Boží moci. Ani mocný a úskočný Herodes, ani nikdo jiný nemůže překazit Boží plán, který je k prospěchu lidí. A nejen to. Bůh povolává za svědky svého vstupu do lidských dějin i pohanské mudrce, lidi, nad kterými tehdejší věřící žid, a mnohdy i dnešní věřící křesťan snadno pokrčí rameny. Ale kdo se postaví ve směru Božího příklonu k člověku a ne proti němu, ten může být pro Boží dílo užitečný, i když chápe mnohé jen zčásti a zatím Bohu ještě plně neuvěřil.

Nebo:

Mudrci byli pohané. Z daleké země. Jaká to byla oběť pro ně, opustit domov! Sousedé a známí vtipkovali, že pozbyli rozum, že se chtějí klanět dítěti, o němž slyšeli jen z nejasných proroctví. Cestování tehdy nebylo tak pohodlné jako dnes. Jak namáhavá a nebezpečná byla jejich cesta! A přece tito šlechtní

muži šli; jejich zbožná touha vidět Božské dítě přemohla posměch, obtíže a nebezpečí. Jak veliká byla jejich víra; hledali krále světa a našli v chudém domku v Betlémě u chudého dělníka novorozeňátko, dítě, na pohled jako jiné děti. A přece nepochybovali, nýbrž padli na kolena a klaněli se mu jako Bohu. Evangelium jmenuje ony muže mudrci, lid jim dal čestné jméno králové, i když to sotva byli králové v našem slova smyslu, v jednom má lid pravdu: tito muži měli královské smýšlení. Teprve v 7. století se vyskytují jména Kašpar, Melichar a Baltazar. V darech svatých mudrců viděli všichni svatí Otcové významné symboly: Zlato znamená královskou důstojnost, kadidlo božskou slávu, trpká myrha člověčenství Vykupitele, podrobeného utrpení a smrti.